

ת"פ 16975/04/15 - מדינת ישראל נגד מאור כהנה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 16975-04-15 מדינת ישראל נ' כהנה(עציר)

בפני כב' השופטת דיאנה סלע

המאשימה

נגד

הנאשם

גזר דין

1. הנאשם, יליד '95, הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירה של נסיון לבצע שוד בנסיבות מחמירות - לפי סעיף 402(ב) + 25 + 29(א) + (ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

עובדות כתב האישום המתוקן בתמצית

א. בתאריך 2/4/15 בשעות הבוקר, סיכמו הנאשם ויעקב ישראל (המכונה איתן) אסמאי (להלן: אסמאי) - חברים מזה זמן רב ומתגוררים באותה שכונה בקרית ביאליק - לשדוד את סניף הדואר בנווה גנים בקרית מוצקין (להלן: הסניף). לשם כך הצטיידו בפריטי לבוש וכיסוי פנים אשר יסייעו בהסוואתם במהלך השוד, והנאשם אף הצטייד בסכין בידיעתו של אסמאי. בנוסף, הכינו מבעוד מועד שני פתקים, כאשר אסמאי רשם על פתק אחד **"זה שוד מהר תביא תכסף"**, ואילו הנאשם רשם על פתק שני **"זה שוד מהר הילד חולה יזונה אם תלחצי אני יורה"**.

ב. באותו בוקר, בסביבות השעה 11:00, הגיעו הנאשם ואסמאי סמוך לסניף, המתונו עד שיתרוקן חלקית מאנשים, ובשעה 11:52 החליטו להכנס ולשדוד את עובדי הסניף - יעקב ברק ונורית בן גיגי (להלן: יעקב ונורית, בהתאמה, וביחד: המתלוננים), אשר שהו בסניף במסגרת עבודתם, כאשר בינם לבין לקוחות הסניף קיים דלפק עץ ומחיצת זכוכית.

ג. הנאשם ואסמאי הסוו את פניהם באמצעות פריטי הלבוש בהם הצטיידו מבעוד מועד, ונכנסו לסניף, בו שהו המתלוננים עם שמונה לקוחות של הסניף. אסמאי ניגש לדלפק מולו ישבה נורית, והציג לה את הפתק שרשם, והנאשם ניגש לדלפק מולו ישב יעקב והציג לו את הפתק, כשהוא אחוז בידו בסכין ומפנה אותה לכיוון יעקב. לאחר שהבחינו במעשיהם של השניים, החלו באי הסניף לנוס מהמקום ונורית פנתה ליעקב והתריעה בפניו שמדובר בשוד.

בשלב זה, פנה הנאשם ליעקב ואמר לו: **"תביא את הכסף זה שוד, שוד"**, ובו בזמן נופף עם הסכין לעברו בכוונה להפחיד אותו ואת נורית, ולמנוע את התנגדותם לשוד. יעקב אמר לנאשם ולאסמאי שהם לא יקבלו כסף. למשמע דבריו, טיפס הנאשם על דלפק העץ שמעברו השני ישבו המתלוננים, אחז במחיצת הזכוכית, והחל

לדפוק באמצעות הסכין על בית מנורה שנמצאת מעל מחיצת הזכוכית, במטרה להטיל עליהם אימה ולגרור להם למסור לו ולאסמאי את הכספי של סניף הדואר.

בשלב זה, אמר אסמאי לנאשם "בוא נצא, לא ייצא לנו כלום", והשניים נמלטו מהמקום, כאשר בהמשך החליפו את פריטי הלבוש וכיסוי הפנים בהם עשו שימוש בזמן השוד. כעבור מספר שעות נעצרו הנאשם ואסמאי יחדיו בקרית ביאליק.

2. הסדר הטיעון

הסדר הטיעון כלל חזרה מכפירה של הנאשם, והודייה בעובדות כתב האישום אשר תוקן בהסכמה. כן הוסכם כי המאסר המותנה שיגזר על הנאשם יחול גם על עבירה של החזקת אגרופן או סכין שלא כדין - לפי סעיף 186 לחוק העונשין, שנכללה בכתב האישום המקורי.

3. ביום 24/6/15, הורשע אסמאי, אשר עניינו נדון בנפרד בפני כב' הש' וינשטיין בבית משפט המחוזי בחיפה בת"פ 17009-04-15, אף הוא במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של נסיון לשוד בנסיבות מחמירות. ביום 24/9/15 נידון ל-20 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו, ולמאסר על תנאי. בהעדר בקשה מטעם המאשימה לפסוק פיצוי או קנס, משלא נשדד סכום כסף בפועל ונוכח גילו הצעיר של אסמאי, לא הוטל עליו פיצוי או קנס.

ראיות לעונש

4. לנאשם ארבע הרשעות קודמות בעבירות אלימות ושימוש בסמים לצריכה עצמית, שביצע בין השנים '09- '12, ואשר בגינן נידון לעונשי מאסר על תנאי.

5. תסקיר שירות המבחן

שירות המבחן נמנע ממתן המלצה טיפולית ועונשית בעניינו של הנאשם.

קצינת המבחן סקרה את נסיבות חייו של הנאשם בן ה-20. הוריו התגרשו בהיותו בן שנה, נישאו לבני זוג אחרים והביאו לעולם ילדים נוספים. מגיל 13 נשלח לפנימיות, בהן החל להשתמש בסמים, ובגיל 16 חזר לבית אמו. עקב קושי מצידה להתמודד עמו, עבר לבית סבתו, התחבר לחברת שוליים, החל להשתמש בסמים קשים ונגרר לפלילים. בהיותו בן 17 שהה לפי פנייתו בקהילה הטיפולית "מלכישוע" משך כחצי שנה, בה נגמל מסמים, אך עזב עקב קושי להתמודד עם גבולות המסגרת. בגיל 18 נפצע בתאונת דרכים בהיותו רכוב על אופנוע, ונפגע בראשו. לדברי הנאשם עבר בחודש ינואר '15 הליך טיפולי לגמילה פיסית ב"בית חם" במשך חודשיים, אך חזר לשימוש בסמים מיד עם חזרתו הביתה. מסיכום אשפוז ממרכז הגמילה עלה כי הנאשם השתלב במרכזם ובסיום התהליך הופנה להמשך טיפול ביחידה להתמכרויות באזור מגוריו.

קצינת המבחן ציינה כי הנאשם התקשה לגייס כוחות ולעבור הליך טיפולי לגמילה, בין השאר מחשש להתמודד עם אורח חייו ללא השפעת סמים. הנאשם הביע בפניה רצון מילולי לעבור הליך טיפולי לגמילה במסגרת סגורה, אך היא התרשמה כי מדובר בעיקר במוטיבציה חיצונית בעקבות ההליך המשפטי בעניינו.

נוכח המציאות המשפחתית הקשה והמורכבת של הנאשם, העדר דמויות הוריות להצבת גבולות להתנהגותו ולהכלת קשייו הרגשיים, הנסיונות הטיפוליים אשר לא צלחו, התרשמה קצינת המבחן כי הנאשם נעדר כוחות פנימיים ומערכות תמיכה אשר יאפשרו לו להתמיד בהליך טיפולי משמעותי.

הנאשם הודה בפניה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, ואמר כי הוא ביצע את העבירה, על רקע רצונו להשיג רווח מהיר לצורך מימון סמים.

בהתייחסה לגליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם, ציינה קצינת המבחן כי לאורך השנים סיגל לעצמו הנאשם דפוסי התנהגות עברייניים וקשרים בעייתיים בסביבת מגוריו. להערכתה, קיימת כיום רמת סיכון גבוהה להמשך שימוש בסמים ולהישנות התנהגות פורצת גבולות ועוברת חוק בעתיד.

בנסיבות המתוארות, נוכח חומרת העבירה, מעורבותו הקודמת של הנאשם בעבירות אלימות וסמים, התנהלותו המשקפת אורח חיים עברייני, לצד הפרוגנוזה השלילית וכוחותיו הדלים להשתלב בהליך טיפולי ממושך וארוך טווח לגמילה, אין באפשרותו של שירות המבחן להמליץ על חלופות ענישה או שיקום במסגרת הקהילה, העשויות להפחית סיכון להישנות עבירות בעתיד.

6. אמו של הנאשם, ביקשה מבית המשפט לאפשר לנאשם לעבור הליך טיפולי לשם שיקומו, וסיפרה בבכי כי ילדה את הנאשם בהיותה בת 16 וכי אמה טיפלה בו, בהמשך נישאה, הביאה ילדים, ולקחה את הנאשם להתגורר עמה, אך "... הוא לא הסתדר כל כך עם עוד ילדים במשפחה. הוא חזר לאמא שלי. אני גרה בעכו כיום ואמא שלי בצור שלום, בקריות. כל החיים הילד הזה סבל (בוכה). שמתי אותו בפנימיה, הוצאתי אותו מהפנימיה. בגיל 17 הוא כבר היה במלכישוע. אני לבד דואגת לו". כן מסרה כי ביוני 13' עבר הנאשם תאונת דרכים קשה, עת הורכב על אופנוע, אושפז כשבועיים בטיפול נמרץ כשהוא מחוסר הכרה, ואיבד את הזיכרון לטווח הקצר. לדבריה, בעת ביצוע המעשה נשוא תיק זה נטל הנאשם, בעקבות התאונה, כדורים מאוד קשים. "... כיום הוא לא נוגע בהם (בוכה). מקווה שיתחשבו בו...". (עמ' 10 לפרוט' מיום 9/9/15, ש' 18-1).

7. טיעוני המאשימה

ב"כ המאשימה עתר להטיל על הנאשם, העצור מיום 2/4/15, מאסר בפועל, המצוי ברף האמצעי/גבוה של מתחם הענישה, הנע לשיטתו בטווח שבין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי, כמפורט לעיל.

א. בחוזרו על עובדות כתב האישום המתוקן, הדגיש את הערכים החברתיים שנפגעו, הפגיעה הקשה בתחושת הבטחון של האזרח, בשלמות גופו וקניינו, המחייבים ענישה מחמירה ומרתיעה. כן ביקש להתחשב לחומרא בנסיבות ביצוע העבירה המלמדות על חומרתה, בשל העובדה שמדובר בנסיון שוד מתוכנן, הכולל הצטיידות והכנה מראש של פרטי לבוש, כיסויי פנים, סכין ופתקים. במהלך הביצוע עשו הנאשם ואסמאי שימוש בצידו שהביאו עמם, והנאשם אף שלף את הסכין לשם איום על עובדי הסניף. מדובר בנסיון לשוד מזוין, בצהרי יום ובטבורה של עיר, ומעשי הנאשם ושותפו מלמדים על תעוזתם הרבה, כמו גם על העדר המורא. הנאשם נטל חלק בלתי נפרד ומרכזי בתכנון נסיון השוד וביצועו.

לטענתו, יש להביא בחשבון גם את פוטנציאל הנזק שהיה אמור להגרם כתוצאה מביצוע העבירה, ביחוד נוכח העובדה שבוצעה תוך שימוש בסכין, גם אם במקרה זה לא נגרם נזק כאמור. לא אחת עלול השודד, אשר אינו מקבל את מבוקשו לתקוף את הקרבן, ומעשים מעין אלו יכולים להסתיים בתוצאה קשה ביותר.

ב. ב"כ המאשימה הפנה לגליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם המלמד כי לחובתו הרשעות קודמות בעבירות אלימות סמים, כמפורט לעיל.

ג. לשיטת המאשימה, נע מתחם העונש ההולם בעבירה דידן בטווח שבין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, ובנסיבות העניין, בשים לב להודיית הנאשם, לגילו, ולנסיבות ביצוע העבירה, יש להטיל עליו עונש המצוי בחלקו האמצעי-גבוה של מתחם הענישה.

ד. לטענתו של ב"כ המאשימה, לא מתקיימות במקרה הנדון נסיבות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם. תסקיר שירות המבחן מצייר תמונה עגומה, אשר אינה מלמדת על סיכויים טובים לשיקום או לשינוי משמעותי באורחות חייו של הנאשם. משכך נראה כי יש להשית על הנאשם ענישה מוחשית ומשמעותית, אשר יתכן שיהא בה להציב בפניו תמרור אזהרה לעתיד, ולהרתיעו מלבצע עבירות נוספות. הנאשם הביע חרטה על מעורבותו בעבירה, אך ניכר כי הוא ממזער את חומרת מעשיו, מתקשה לראות את הפגיעה באחר ועסוק בעיקר בהשלכות המעשה על חייו. מהתסקיר עולה כי הנאשם ביצע את העבירה על רקע רצונו להשיג רווח מהיר לצורך מימון הסמים. לא בכדי נמנע שירות המבחן להמליץ על חלופת ענישה או שיקום במסגרת הקהילה, משהתרשם כי קיים סיכוי גבוה להמשך שימוש בסמים ולהישנותה של התנהגות עוברת גבולות בעתיד.

לפיכך, עתר ב"כ המאשימה להטלת עונשים כמפורט לעיל.

8. טיעוני הנאשם

א. ב"כ הנאשם ביקש שלא למצות את הדין עם הנאשם בן ה-20, הנמנה על קבוצת "הבגירים הצעירים", אשר הודה בהזדמנות הראשונה בעובדות כתב האישום המתוקן, וחסך זמן שיפוטי יקר. כן ביקש ליתן משקל לקולא לאחריות שנטל על עצמו הנאשם למעשיו, המצביעה גם על חרטתו.

ב. מבלי להקל ראש בחומרתה של עבירת השוד, ובערכים החברתיים הנפגעים מביצועה, טען ב"כ הנאשם כי במקרה הנדון מלמדות נסיבות ביצוע העבירה כי היא מצויה ברף הנמוך של עבירות נסיון לשוד. הנאשם נכנס אמנם עם אסמאי לסניף הדואר לאור יום כשהוא אחוז בסכין, אך סופו של המעשה במנוסתם של השניים מהמקום, מוכיח כי לא היתה לנאשם כל כוונה לעשות שימוש בסכין.

ג. ב"כ הנאשם הדגיש כי יש לתת משקל מכריע לקולא לכך, שמדובר בנסיון לשוד ולא בעבירה מושלמת, זאת על אף תיקון 39 לחוק העונשין, אשר השווה את העונש בגין עבירת נסיון השוד לעבירה המוגמרת. כן הפנה לתיקונו של כתב האישום - במסגרתו נמחקו עבירות קשירות קשר והחזקת סכין שיוחסו לנאשם במקור - המלמד כי לא היה תכנון ממשי בין הנאשם לאסמאי המצביע על חומרה מיוחדת לנאשם, וכי "מדובר באירוע ספונטני ששניהם הגיעו לבצע את השוד".

ד. לטענתו, בקביעת מתחם העונש ההולם, יש ליתן משקל לקולא לעובדה שלא נגרם נזק כלשהו לגוף או לרכוש כתוצאה ממעשהו של הנאשם, ולמנוסתם של הנאשם ושל אסמאי מהמקום. כמו כן, במהלך האירוע לא בוצע כל אקט של אלימות פיזית כלפי מי מהנוכחים ולא נעשה שימוש בסכין. על כן לטעמו מידת הפגיעה בערכים החברתיים של שלמות גופו של אדם ורכושו אינה במדרג הגבוה.

לפיכך, מתחם הענישה ההולם בנסיבותיו של המקרה הנדון נע בין 6 ל-18 חודשי מאסר. הסנגור הפנה לפסיקה בעבירות דומות לזו שביצע הנאשם, וטען כי בתי המשפט הסתפקו בעונש שאינו עולה על 24 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

ה. כן ביקש להתחשב לקולא בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות הקשות של הנאשם, אשר גדל ללא דמות אבהית מדריכה. בנתונים אלה אין להאשימו כמי שנכנס מבחירה למעגל האלימות, ויש לראותו כצעיר אשר הוזנח וגדל ללא דמות מדריכה. אשר לעברו הפלילי, ביקש ב"כ הנאשם להדגיש כי העבירה האחרונה שביצע עניינה בשימוש בסמים לצריכה עצמית ולא בעבירות סמים חמורות יותר.

הוא הדגיש כי הנאשם לא ריצה מעולם מאסר בפועל, וכניסתו לכלא לתקופה ממושכת עשויה להביא לתוצאה בלתי רצויה, לפיה יכנס למעגל העבריינות. משכך, סבר כי יש להטיל עליו מאסר בפועל לתקופה קצרה, כדי שירתיעו אך לא יתייגו כעבריון.

ו. לטענתו, בשים לב לכך שהפגיעה בערך החברתי המוגן אינה גבוהה, ונוכח גילו הצעיר של הנאשם, הודייתו, חרטתו ונסיבותיו האישיות הקשות - יש להשית עליו עונש הקרוב לרף התחתון של מתחם הענישה. כן ביקש להתחשב לקולא בכך שהנאשם עצור מיום 2/4/15, ושתנאי מעצר קשים יותר מתנאי מאסר.

ז. במסגרת טיעונו הגיש הסנגור מסמך הקרוי "סיכום אשפוז למטרת גמילה" מיום 12/1/15 ב"בית חם למכור

קרית אתא", המצביע על בעיית הסמים של הנאשם, אשר חזר להשתמש בסמים לאחר שסיים את ההליך הטיפולי. לפיכך ביקש כי במסגרת הענישה שתוטל על הנאשם, ימליץ בית המשפט לשלבו בהליך טיפולי במסגרת שירות בתי הסוהר.

דברי הנאשם - "כב' השופטת רציתי להגיד שאני מצטער על מה שעשיתי. אני רוצה לקבל הזדמנות. אני רוצה להציל את החיים שלי. אני רוצה לצאת מהמעגל של הסמים. כל החיים שלי השתמשתי בסמים מגיל 12 אני רוצה לצאת מזה. לא טוב לי במעגל הזה. אני רוצה לפתוח לעצמי דרך חיים חדשה".

דין

9. קשה היא מלאכת גזירת הדין, בעיקר כאשר מדובר באנשים צעירים שביצעו עבירות חמורות. על בית המשפט ליתן ביטוי לשיקולי גמול, מניעה והרתעה (אם כי קרנה של האחרונה ירדה לאחרונה), בקשר עם נסיבות ביצוע העבירות, חומרתן, תדירותן, השפעתן על כלל החברה, ההשלכות היכולות להיגרם מהן כגון מידת הפגיעה בביטחון הציבור, הפחד שמעשים אלה נוטעים בלבו של אדם מן הישוב ועוד; כן מושפעת הענישה מנסיבותיהם האישיות של מבצעי העבירות, גילם, עברם הפלילי, עמדתם לגבי העבירות שבצעו, שיקולי שיקום ועוד; כל זאת, תוך איזון בין האינטרסים השונים. (ראו תיקון 113 לחוק העונשין; ראו גם ע"פ 344/81 מ"י נ' שחר סגל, פ"ד לה(4), 313, מפי כב' הנשיא שמגר; ע"פ 4890/01 מ"י נ' פלוני, פ"ד נו(1), 594, מפי כב' הש' בייניש (כתוארה אז); ע"פ 2163/05 דג'מיל אלייב נ' מ"י (12/12/05), מפי כב' הש' רובינשטיין).

העיקרון המנחה בגזירת עונשו של נאשם הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו; השיקולים לבחינת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה הם הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה, ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט. לחוק העונשין; סעיף 40יב. לחוק העונשין מאפשר "לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה לשם קביעת מתחם העונש ההולם, וכן נסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה לשם גזירת העונש המתאים לנאשם".

הפסיקה פירשה את עקרון ההלימה - יחס הולם בין החומרה של מעשה העבירה ואשם הנאשם לבין חומרת העונש שיושט עליו - כמבטא את "עקרון הגמול". (ראו לענין זה דברי כב' הש' רובינשטיין בע"פ 1523/10 פלונית נ' מ"י (18/4/12), וכן ע"פ 156/80 כוכבי בנימין נ' מ"י, פ"ד לה(4), 744, מפי כב' הש' אלון).

10. חומרת העבירה והערכים החברתיים שנפגעו בעטייה

א. עבירת השוד היא עבירת אלימות קשה וחמורה, בין אם נעשה שימוש בנשק ובין אם לאו. מדובר בגניבת רכוש של אחר בכוח הזרוע לצורך עשיית רווח קל, בבחינת "כל דאליים גבר", עבירה הגורמת לציבור להתנהל בצורה של חוסר בטחון, מבלי דעת היכן תתרגש עליו פורענות. (ראו ע"פ 4177/06 מ"י נ' מיישריף אבו הוידי

(21/6/06), מפי כב' הש' ארבל: 1379/11 **מוחמד בסול נ' מ"י** (31/7/12), מפי כב' הש' (כתוארה אז) נאור).

אשר לגישה המחמירה שיש לנקוט בענישה כלפי מבצעי שוד, נקבע:

"ככלל עבירות שוד דינן מאסר בפועל, והטעמים לכך ברורים - הצורך בהרתעה ובגמול, וגם בהרחקת העברין מן החברה לתקופה מתאימה; ויש מהן הנענשות בשנות מאסר רבות, וכך ראוי..." (ע"פ 3219/09 **פיראס חביבי נ' מ"י** (7/7/09), מפי רכב' הש' רובינשטיין).

וכן,

"כבר נשפכו דיואות רבים על חומרתה של עבירת השוד, המצדיקה ככלל עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. לא כל שכן כשהיא נעברת בצירוף נשק ("קר" במקרה דנא), ובנסיבות חמורות. בטחונם אישי של עוברי אורח הוא יעוד מרכזי של בית המשפט, ועליהם לעמוד בו, וליתן ידם להנחלת התחושה כי היורד לבטחונם, לכבודם ולרכושם של בני אנוש אחרים, דינו מאסר משמעותי". (ע"פ 5901/10 **גולקו נ' מ"י** (17/5/11), מפי כב' הש' רובינשטיין).

הפסיקה ייחסה חומרה יתירה למעשי שוד המבוצעים באמצעות כלי נשק באור יום, במקומות הומי אדם תוך סיכון העוברים ושבים. בע"פ 2678/12 **סלאמה אבו כף נ' מ"י** (15/1/13), עמד כב' הש' ג'ובראן על לחומרה שבעבירת שוד של סניפי דואר, וכך נקבע:

"בית משפט זה חזר והדגיש את החומרה שבעבירת השוד, לאור יום, אף אם מדובר בפתק שהוגש לפקידת הדואר והגם שהשוד בוצע ללא נשק קר או חם. מעשה כזה, למרבה הצער, פוגע קשות בתחושת ביטחון העובדים.

לצערנו, סניפי דואר ומקומות נוספים כדוגמתם הפכו ל"טרף קל" בידי עבריינים, גם כאלה המכורים לסמים ומבקשים לממן את צרכיהם באמצעות ביצוע עבירות מסוג זה. בנסיבות אלה, צודקת באת כוח המשיבה בטענתה, כי חובה להגן על כלל הציבור מפני עבריינים מסוג זה על ידי הרחקתם מהציבור לשם הגנה על ביטחונם (ראו 4204/07 סוויסה נ' מדינת ישראל (23.10.2008); ע"פ 4177/06 מדינת ישראל נ' אבו הויד [פורסם בנבו] (21.6.2006)).

כך גם ייחסה חומרה יתירה לעבירת שוד המבוצעת בצוותא:

"בית-משפט זה כבר קבע, כי עבירות שוד ואלימות ובמיוחד כאלה המבוצעות בצוותא לאחר תכנון מראש, מצריכות תגובה עונשית חמורה ואפקטיבית כמסר של הגנה על ביטחון הציבור וכמסר חינוכי שייקלט בתודעת הציבור (ראו ע"פ 501/93 בורחוב נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ע"פ 2566/04

מדינת ישראל נ' כפיר כהן ואח' (לא פורסם) . בע"פ 3069/05 מ"י נ' אבוטבול (2/6/06), מפי כב' הש' ג'ובראן:

ב. העובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן מלמדות כי אין מדובר באירוע ספונטני אליו נקלע הנאשם שלא בטובתו, כי אם בעבירה אשר תוכננה מראש על ידו ועל ידי אסמאי, לשדוד את סניף הדואר הספציפי. לשם כך הצטיידו בצוותא מבעוד מועד בפריטי לבוש וכיסויי פנים לשם הסוואתם בעת ביצוע השוד, והנאשם הצטייד בסכין בידעתו של אסמאי, הם הכינו הפתקים, והמתינו מחוץ לסניף עד שיתרוקן חלקית מאדם. כל אלה מלמדים בבירור על תכנון מוקדם ומחושב של המעשה.

עוד מלמדות העובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן כי בשעת המעשה החזיק הנאשם בסכין, בה הצטייד מבעוד מועד, חזר ואיים באמצעותה על יעקב עת דרש ממנו את הכסף, במטרה להפחיד את המתלוננים, ולהטיל עליהם אימה על מנת להשיג את מבוקשם. לא זו אף זו, עת התנגד יעקב למסור להם את הכסף, טיפס הנאשם על הדלפק וחבט באמצעות הסכין על בית המנורה שמעליו, כאקט של הפחדה והטלת אימה. אלמלא אמר אסמאי לנאשם כי "בוא נצא, לא יצא לנו כלום", אין לדעת עד היכן היה האחרון מרחיק לכת. כאמור, נמלטו השניים מהסניף, החליפו את פריטי הלבוש ששימשו אותם בזמן השוד, ונעצרו יחדיו מספר שעות לאחר מכן.

ג. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם ואסמאי הינם שלומם, בריאותם, שלמות גופם, בטחונם האישי של המתלוננים ובאי הסניף, וכן בתחושת הבטחון של הציבור בכללותו (ראו גם ע"פ 21127/13 **גברזניי נ' מ"י** (15/1/14), מפי כב' הש' ג'ובראן). כן מדובר בפגיעה פוטנציאלית בקניינו של הציבור ובכספי ציבור. מדובר בערכים חברתיים אשר המחוקק ראה ליתן להם מעמד חוקתי, והפגיעה בהם מחייבת תגובה עונשית הולמת.

אין צורך בדמיון רב כדי לשוות בנפשנו את הפחד והאימה שאחזו במתלוננים, כמו גם ציבור הלקוחות ששהו בסניף אותה עת, כאשר ניצבו הנאשם ואסמאי בסניף רעולי פנים, כשבידו של הנאשם סכין, מורים למתלוננים, באמצעות הפתקים שהוכנו מראש ובאיומי סכין להעביר לידם את הכסף, ואין לדעת עד היכן ירחיקו במעשיהם הנלוזים.

אין גם צורך להכביר מילים אודות פוטנציאל הפגיעה בחיי אדם הגלום בביצוע נסיון לשוד לאור יום, במקום ציבורי הומה אדם, תוך שימוש בסכין. שוד אלים, סופו מי ישרונו. לא אחת, כאשר השודד אינו מקבל את מבוקשו בקלות, ואין מדובר ב"שלל קל ומהיר", עלול האירוע להסתיים באסון של ממש.

ד. לחומרא ראוי לקחת בחשבון כי חלקו של הנאשם בביצוע העבירה היה מרכזי יותר מחלקו של אסמאי, ואינו רואה לקבל את נסיונה של ההגנה ליחס חוסר משמעות ומשקל לחלקיהם של הנאשם ואסמאי בביצוע המעשים מעצם היותם מבצעים בצוותא. הנאשם הוא אשר הצטייד מראש בסכין, נשא אותה עמו למקום האירוע, ועשה

בה אף שימוש פעמיים, באיימו על המתלוננים למען יעתרו לדרישותיו.

התנהלותו של הנאשם במהלך האירוע מלמדת על בריונות ותעוזה רבה, כמי שאינו רואה עצמו נתון למוראו של החוק, במטרה להשיג כסף קל ומהיר למימון הסמים להם הוא מכור מגיל צעיר.

לקולא, אני רואה לקחת בחשבון כי הנאשם ואסמאי נמלטו מהמקום בטרם הושלם השוד, נוכח התנגדותו של יעקב להעתר לדרישותיו של הנאשם, ודבריו של אסמאי כי "לא יצא להם כלום", וכי העבירה בוצעה בלא שנגרמו פגיעה פיזית למתלוננים או למי מבאי הסניף, לא נגנב דבר, ולא נגרם נשק לרכוש.

מתחם הענישה

11. א. באי כוח הצדדים הביאו בפני בית המשפט פסיקה בעבירות דומות ובה קשת רחבה של עונשים, זה בכה וזה בכה.

ב"כ המאשימה, אשר כזכור ביקש לקבוע כי מתחם הענישה במקרה הנדון נע בטווח שבין 30 - 60 חודשי מאסר בפועל, הפנה לפסקי דין בהם נגזרו בעבירות של נסיון לבצע שוד בהם נגזרו עונשים בטווח שבין 32 ל-36 חודשי מאסר. (ראו ע"פ 7053/13 **ניזרי נ' מ"י** (15/1/14), מפי כב' הש' עמית; ע"פ 2800/11 **מועמאר נ' מ"י** (18/12/11), מפי כב' הש' ארבל; ע"פ 5958/06 **פלוני נ' מ"י** (12/4/07), מפי כב' הש' פוגלמן; ת"פ (מרכז) 11417-12-12 **מ"י נ' צרפתי ואח'** (3/3/14), מפי כב' הש' רג'ניאנו, ועוד).

סנגורו של הנאשם, אשר טען כזכור כי במקרה הנדון נע מתחם הענישה בטווח שבין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל, הפנה לפסקי דין בהם נגזרו בעבירות שוד ונסיון לשוד עונשים בטווח שבין שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ל-24 חודשי מאסר בפועל (ראו ע"פ 4125/14 **חרב נ' מ"י** (6/1/15), מפי כב' הש' חיות; ע"פ 2894/13 **מ"י נ' טגבה** (13/8/13), מפי כב' הש' מלצר; ע"פ 9094/12 **טספאי נ' מ"י** (28/4/13), מפי כב' הש' ג'ובראן; ת"פ (י-ם) 40251-12-13 **מ"י נ' חנניה** (24/12/14), מפי כב' הש' צבן; ת"פ (מרכז) 12267-11-14 **מ"י נ' וונדמגין** (15/4/15), מפי כב' הש' לורך).

ב. לענין האופן לקביעתו של מתחם הענישה והאבחנה בין מתחם הענישה לבין הענישה הנוהגת, המהווה רק אחד הפרמטרים לקביעתו, יפים דבריה של כב' הש' ארבל בע"פ 1323/13 **חסן נ' מ"י** (5/6/13):

9. "... מתחם העונש ההולם מגלם, כאמור, הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, כאשר מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה הנדונה הוא רק אחד מהם. טווח הענישה הנהוג בפסיקה, לעומת זאת, הוא נתון אמפירי-עובדתי, המורכב מהעונשים המקובלים בגין עבירה מסוימת בדין הנהוג".

מפסקי הדין אליהם הפנו הצדדים עולה כי קשת מעשי השוד האפשריים רחבה היא ומדיניות הענישה תלויה

בנסיבותיו הקונקרטית של כל מעשה שוד וחומרתו. יפים לענין זה דברי כב' הש' חיות בע"פ 4125/14 **חרב הנ"ל**:

"... חשוב לזכור כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו (ע"פ 772/13 יחיא נ' מ"י, פסקה 10 (29.6.2014) (להלן: ענין יחיא)). כך, לא זהה חומרתו של שוד המתבצע בצוותא באישון לילה לאחר תכנון מוקדם ותוך שימוש בנשק, לחומרתו של שוד המתבצע באופן ספונטני ובלתי מתוכנן על-ידי היחיד (ראו למשל: ע"פ 1286/13 אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 14 (20.1.2014) (להלן: ענין אבו ג'ומעה))." (כן ראו ע"פ 4841/13 ספי נ' מ"י (6/2/14), מפי כב' הש' רובינשטיין).

מעיון בפסיקה שהגישו הצדדים עולה כי מתחם הענישה המוצע על ידי המאשימה הולם מקרי שוד ונסיון לשוד שנסיונותיהם חמורות מהמקרה הנדון, ואשר לוו באלימות כלפי המתלוננים. לעומת זאת, מתחם הענישה המוצע על ידי הסנגור הולם מעשי שוד ונסיון לשוד שבוצעו ללא תכנון מוקדם, שנלוותה להם אלימות בדרגה נמוכה אם בכלל, ללא שימוש בנשק.

ג. בעניינו של אסמאי קבעה כב' הש' וינשטיין, אשר ציינה כי חלקו של הנאשם דידן גדול מזה של אסמאי, כי מתחם הענישה ההולם בגין ביצוע נסיון לשוד בנסיבות מחמירות בפרשה הנדונה מצוי בטווח שבין שני המתחמים שהוצעו על ידי שני הצדדים, והוא נע בין שנה לארבע שנות מאסר בפועל.

ד. העונש המרבי הקבוע בצידה של עבירת הנסיון לבצע שוד זהה לעונש הקבוע בצידה של העבירה המושלמת- 14 שנות מאסר בפועל. בנסיבות העניין, נוכח חומרת העבירה אשר בוצעה בצוותא, תוך שימוש בנשק קר על ידי הנאשם דידן, לאחר שקדמו לה תכנון ופעולות הכנה - הצטיידותו של הנאשם בסכין, בנוסף להצטיידותם המוקדמת של הנאשם ואסמאי באמצעים להסוואה ופתקים - הערכים החברתיים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם תוך התחשבות לקולא בכך שלא נגרמו פגיעות לגוף ולרכוש כאמור, ומדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, סבורתני כי מתחם הענישה ביחס למעשיו של הנאשם נע בין 18 חודשים לארבע שנות מאסר בפועל.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

12. על אף כל האמור לעיל, יש לזכור כי הענישה היא לעולם אינדיבידואלית, ובית המשפט ישקול גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של הנאשם, גילו, עברו, לקיחת אחריות על ידו, חרטתו, שיתוף הפעולה שלו עם רשויות אכיפת החוק, מאמציו לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בגינה, חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, וכן השפעת הענישה עליו ועל משפחתו, לרבות שיקומו. (ע"פ 10444/06 **עייני נ' מ"י** (25/4/07), מפי כב' הש' ארבל; ע"פ 4980/01 הנ"ל; וכן סעיף 40יא לחוק העונשין).

א. לקולא אני רואה לקחת בחשבון את הודייתו של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, בטרם הוחל בשמיעת ראיות, אשר חסכה זמן שיפוטי יקר, האחריות שנטל על עצמו והחרטה שהביע על מעשיו, אם כי בפני קצינת המבחן התקשה לראות את הפגיעה באחר, היה עסוק בעיקר בהשלכות המעשה על חייו וניסה לגלגל את האחריות למעשה לגורמים חיצוניים כפי שיפורט להלן. יחד עם זאת, בסופו של יום הורשע הנאשם על פי הודייתו, וויתר על הסיכוי לזיכוי בתום ההליך.

כן אני רואה להתחשב לקולא בגילו הצעיר של הנאשם, ובנסיבותיו האישיות הקשות, כפי שפורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן ומפי סנגורו. עסקינן בבחור צעיר, אשר גדל בבית סבתו, ללא דמות הורית מדריכה ותומכת, שהה בפנימיות, עבר לבית סבתו, התמכר לסמים קשים בגיל צעיר, התחבר לנוער שוליים וסיגל לעצמו דפוסי התנהגות עברייניים. הנאשם עבר תאונת דרכים קשה כמפורט לעיל, שני נסיונות גמילה במסגרות "מלכישוע" (בהיותו בן 17), ו"בבית חם" (בראשית שנת 15'), אך אלה לא צלחו משהתקשה להפסיק את השימוש בסמים. עובר למעצרו בתיק זה עבד בקיוסק באזור מגוריו, והיה מודע ליכולתו להשתכר בכבוד.

כן תלקח בחשבון תקופת מעצרו של הנאשם בתיק זה מיום 2/4/15 ועד לתום ההליכים נגדו.

ב. לחומרא אני רואה לקחת בחשבון כי על אף גילו הצעיר, לחובתו של הנאשם ארבע הרשעות קודמות בעבירות אלימות וסמים, אשר כאמור בוצעו על ידו בין השנים '09 - '12, וניכר כי המאסרים המותנים שהוטלו עליו בגין לא הותירו עליו את רישומיהם. ועוד, התברר כי העבירה נועדה לרכישת הסמים, להם מכור הנאשם, והדבר מעיד על מסוכנותו הרבה.

ג. קצינת המבחן, אשר נמנעה מהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם, התרשמה כאמור כי החרטה שהביע בפניה, נבעה מחששו מפני המחיר האישי שהוא עשוי לשלם בגין מעשהו, ולא מהפנמה של חומרת מעשיו או אמפטיה. הנאשם יחס את המעשה שביצע בעיקר לשימוש בסמים, תוך טשטוש החלקים האלימים והכוחניים שבאו לידי ביטוי בעת ביצוע העבירה. כן העריכה כי הוא נעדר יכולת לגמילה וטיפול.

בנסיבות העניין, משקל משמעותי לחומרא קיים לרמת הסיכון הגבוהה לחזרתיות של הנאשם לביצוע עבירות לצורך מימון רכישת הסמים בעתיד.

ד. הנאשם נמנה על קבוצת "בגירים צעירים" (על השלכותיה של נסיבה זו ראו ע"פ 2357/13 **איתמר רוש נ' מ"י** (6/10/13), מפי כב' הש' רובינשטיין). אולם נוכח הערכתו האמורה של שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון גבוהה לחזרתיות של הנאשם, איני רואה ליתן לנסיבה זו משקל משמעותי לקולא, ומן הראוי כי נסיבותיו האישיות יסוגו מפני חומרת העבירה שביצע בצוותא עם אחר, מסוכנותו והצורך להעביר מסר נטול פשרות ביחס לחומרתם של מעשים אלה. אכן קיים חשש כי למאסר ראשון עלולות להיות תוצאות בלתי רצויות, אך מנגד עומד הצורך בהגנה על בטחון הציבור ושלומם, נוכח מסוכנותו הגבוהה של הנאשם, באמצעות ענישה הולמת

ובגמול ממשי בגין מעשיו.

עם זאת, נוכח מכלול השיקולים לקולא שפורטו לעיל - לרבות גילו הצעיר, נסיבותיו האישיות, תקופת מעצרו ולקיחת האחריות על ידו - לא ימוצה הדין עם הנאשם.

13. אחידות הענישה

חשיבות רבה יש ליתן אף לעקרון של אחידות הענישה, משנידון אסמאי, שותפו של הנאשם לנסיון לשוד ל- 20 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית, כמפורט לעיל.

עקרון אחידות הענישה הוא עקרון יסוד במערכת המשפט הפלילי הואיל ו"הוא משקף את ערכי השוויון, ההגנות והצדק, ואף את האינטרס לשמור על אמון הציבור בהליך הפלילי ובמערכת המשפט". (ע"פ 5195/11 **קריניאן נ' מ"י** (28/3/12), מפי כב' הש' הנדל). יחד עם זאת, אחידות אין פירושה זהות. העובדה כי מדובר בפרשה אחת מחייבת קנה מידה אחיד לבחינת ענישת המשתתפים השונים, אולם אין לגזור מכך כי על השורה התחתונה להיות זהה. על התוצאה לשקף את נסיבותיו הייחודיות של כל משתתף ואת חלקו ומשקלו בפרשה. לסוגים דומים של נסיבות צריך להינתן משקל זהה אולם התוצאה תלויה בתוכן הנסיבות ולא רק בקיומן. (ראו גם ע"פ 5640/97 **ריין נ' מ"י**, פ"ד נג(2) 433, 470 מפי כב' הש' אילן; רע"פ 3173/09 **פראגין נ' מ"י**, (5/5/09), מפי כב' הש' רובינשטיין).

עקרון אחידות הענישה אינו נכלל במפורש בתיקון 113 לחוק העונשין, אך על פי סמכותו של בית המשפט לפי סעיף 40 יב. לחוק העונשין, כאמור, רשאי בית המשפט לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה. (על חשיבותו של עיקרון אחידות הענישה, ראו דבריו של כב' הש' ג'ובראן בע"פ 9545/09 **אלדין נ' מ"י**, (24/3/10)).

הנאשם ואסמאי שניהם צעירים בני 20 ו- 21 (בהתאמה), לשניהם הרשעות קודמות בעבירות אלימות וסמים, אם כי לאסמאי הרשעה קודמת גם בעבירת שוד בעוד הנאשם הורשע בעבירות אלימות חמורות פחות. שניהם הודו בשלב מוקדם בעובדות אשר יוחסו להם בכתבי אישום מתוקנים, ונטלו אחריות למעשיהם, אם כי שירות המבחן התרשם כי שניהם אינם מחוברים לחומרת מעשיהם.

כאמור לעיל, אף שהמעשה בוצע בצוותא, יש להתחשב לחומרא בכך שחלקו של הנאשם באירוע גדול יותר מחלקו של אסמאי, שעה שהנאשם הוא אשר הצטייד בסכין, בה עשה בה שימוש במהלך הנסיון לשוד, כמפורט לעיל. יתר על כן, הרעיון לחדול מלהשלים את מעשה השוד בא אסמאי אשר משיקולים אינטרסנטיים, שעה שסבר כי אין הם צפויים להשיג דבר, בעוד הנאשם עומד על הדלפק ומכה באמצעות הסכין על בית המנורה במטרה להפחיד את המתלוננים. ועוד, שירות המבחן העריך את רמת הסיכון להשנותה של התנהגות עבריינית אצל הנאשם, על רקע של שימוש בסמים כגבוהה, בעוד שאצל אסמאי הוערכה כבינונית. בנסיבות אלה, נוכח השיקול של אחידות הענישה, אני רואה להחמיר במידת מה בלבד בעונשו של הנאשם, לעומת העונש שהוטל על

אסמאי, בין השאר משיקולי מניעה.

14. נוכח המקובץ לעיל, לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות לחומרא לקולא, אני רואה לגזור על הנאשם עונשים כדלקמן:

א. 26 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו בתיק זה מיום 2/4/15.

ב. מאסר על תנאי למשך 14 חודשים שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו עבירה בה הורשע, או כל עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע או עבירה של החזקת אגרופן או סכין שלא כדין, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

ג. מאסר על תנאי למשך 8 חודשים שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור במשך 3 שנים עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

15. בנסיבות העניין לא מצאתי לנכון לפסוק קנס או פיצוי למתלוננים. משנמנעה המאשימה מלעתור לכך, משלא נשדד סכום כסף בפועל, ונוכח אחידות הענישה.

16. שירות בתי הסוהר מתבקש לשלב את הנאשם במסגרת טיפולית של גמילה מסמים בין כתלי הכלא במהלך מאסרו, בתקווה כי הנאשם יאזור כוחות להרתם להליך הטיפול, להגמל מסמים, ולערוך שינוי בחייו, הן עבור עצמו, והן בשל האינטרס הציבורי - על מנת להפחית את מסוכנותו מפני הציבור, עת יצא לחופשי.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ח תשרי תשע"ו, 11 אוקטובר 2015.